ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

1. Ἡ Ἐπιτροπή, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἤσκησε ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου προσφυγή ἀπευθυνομένη κατά τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου, μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό τελευταῖο παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού τοῦ ἐπιβάλλονται σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 11 παράγραφος 2 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων (θεσπισθέντος ἀπό τόν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου 259/68 τῆς 29ης Φεβρουαρίου 1968). Ἡ διάταξη αὐτή ἐπιτρέπει στούς κοινοτικούς ὑπαλλήλους, οἱ ὁποῖοι ἤσκησαν τά καθήκοντά τους ἐντός Κράτους μέλους ἤ σέ διεθνή ὀργανισμό πρό τῆς εἰσόδου τους στήν ὑπηρεσία τῶν Κοινοτήτων, νά μεταφέρουν, μέ ἔμβασμα πρός τίς Κοινότητες εἴτε τό στατιστικό ἰσοδύναμο τῶν δικαιωμάτων ἐπί τῆς συντάξεως ἀρχαιότητος πού εἶχαν ἀποκτήσει στήν διοίκηση, τόν ἐθνικό ἤ διεθνή ὀργανισμό ἤ τήν ἐπιχείρηση, ὅπου ὑπῆγοντο, εἴτε τό κατ' ἀποκοπή ποσό τῆς ἐξαγορᾶς πού τούς ὀφείλεται ἀπό τό ταμεῖο συντάξεως αὐτῆς τῆς διοικήσεως, τοῦ ὀργανισμοῦ ἤ τῆς ἐπιχειρήσεως κατά τόν χρόνο τῆς ἀποχωρήσεώς τους. Καί ὅλα τά Κράτη μέλη, ἐξαιρέσει τοῦ Βελγίου καί τῶν Κάτω Χωρῶν, ἔλαβαν (ἤ πρόκειται νά λάβουν, ὅπως ἡ Ἑλλάς) τά ἀναγκαῖα ἐσωτερικά μέτρα γιά τήν λειτουργία τοῦ προβλεπομένου μηχανισμοῦ μεταφορᾶς. Ἀντιθέτως, τό Βέλγιο ἀντέταξε κατηγορηματική ἄρνηση· ἡ ἄρνηση αὐτή προεκάλεσε τήν παροῦσα ὑπόθεση.

2. Ἡ θέση πού ἔλαβε ἡ βελγική Κυβέρνηση βασίζεται κυρίως στήν ἄποψη, κατά τήν ὁποία τό προαναφερθέν ἄρθρο 11 παράγραφος 2 δέν ἐπιβάλλει καμμία ὑποχρέωση στά Κράτη μέλη. Τό καθ' οὗ, κατά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιχειρηματολογίας του, δέν ἀρκεῖται στήν ἐπίκληση ἑρμηνείας τοῦ προαναφερθέντος κανόνος διαφορετικῆς ἀπό τήν ἑρμηνεία πού δέχεται ἡ Ἐπιτροπή, ἀλλά προβάλλει τρία προκαταρκτικά ἐπιχειρήματα σύμφωνα μέ τά ὁποῖα:

α) ἡ ἀνήκουσα στό Συμβούλιο ἐξουσία θεσπίσεως τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων δέν ἠδύνατο νά ἀσκηθεῖ μέ τρόπο ἐπιβάλλοντα στά Κράτη μέλη ὑποχρεώσεις σέ θέματα μεταφορᾶς δικαιωμάτων ἐπί τῆς συντάξεως·

β) ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων, παρ' ὅλον ὅτι τυπικῶς εἶναι κανονισμός, δέν ἔχει ἄλλο σκοπό παρά τήν ρύθμιση τῶν σχέσεων τῶν Κοινοτήτων μέ τό προσωπικό τους·

γ) ἡ ἐπιβολή ὑποχρεώσεων στά Κράτη μέλη μέ πλάγιο ἤ ὑπονοούμενο τρόπο δέν εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπιτρεπτή.

Θεωρῶ δικαιολογημένη τήν συζήτηση τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτῶν κατά πρῶτο λόγο.

Ἡ διάταξη πού ἐχορήγησε στό Συμβούλιο τήν ἁρμοδιότητα νά θεσπίσει τόν κανονισμό ὅλων τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων εἶναι τό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης περί συγχωνεύσεως τῶν ἐκτελεστικῶν ὀργάνων («συνθήκη περί ἱδρύσεως ἑνιαίου Συμβουλίου καί ἑνιαίας Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων»), τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι: «τό Συμβούλιο ἐκδίδει μέ εἰδική πλειοψηφία, προτάσει τῆς Ἐπιτροπῆς καί κατόπιν διαβουλεύσεως μέ τά ἄλλα ἐνδιαφερόμενα ὄργανα, τόν κανονισμό περί τῆς ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων καί τό καθεστώς πού ἐφαρμόζεται ἐπί τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Κοινοτήτων

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἰταλικά.

αὐτῶν». Δέν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τό ἄρθρο αὐτό παραχωρεῖ στό Συμβούλιο εὐρεῖα διακριτική ἐξουσία γιά νά προσδιορίσει τό περιεχόμενο τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν ὑπαλλήλων καί τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων ἀπό τά ὁποῖα ἐξαρτῶνται. Ἐννοεῖται ὅτι μία τέτοια ἐξουσία πρέπει νά ἀσκηθεῖ πρός τό κοινοτικό συμφέρον καί ἐντός τῶν ὁρίων τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀπό τό προαναφερθέν ἄρθρο 24 στόχου· ἀλλά ἀσφαλῶς εἶναι αὐτό πού συνέβη ὅταν τό Συμβούλιο ἔκρινε σκόπιμο νά προβλέψει ὑπέρ τῶν ὑπαλλήλων τήν δυνατότητα νά χρησιμοποιήσουν ἐντός τοῦ κοινοτικοῦ πλαισίου τά συνταξιοδοτικά δικαιώματα πού ἔχουν ἀποκτήσει λόγω προγενεστέρας ὑπηρεσίας σέ Κράτος μέλος.

Πράγματι, ἡ θέσπιση παρομοίας εὐχερείας σκοπό ἔχει τήν διευκόλυνση τῆς εἰσόδου τῶν ἐθνικῶν, δημοσίων ἤ ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων στήν κοινοτική διοίκηση καί νά διασφαλίσει μέ αὐτό τόν τρόπο στίς Κοινότητες ἱκανές πιθανότητες ἐπιλογῆς εἰδικευμένου προσωπικοῦ πού ἔχει ἤδη ἀποκτήσει κατάλληλη ἐπαγγελματική πείρα. Πρόκειται, συνεπῶς, περί κανονιστικῆς ρυθμίσεως, ἡ ὁποία, ἐκτός τοῦ ὅτι συνεπάγεται εὐνοϊκά ἀποτελέσματα γιά τούς ἰδιῶτες, ἐξυπηρετεῖ κατά πρῶτο λόγο τήν ἐξυπηρέτηση ἰδίου συμφέροντος τῶν Κοινοτήτων εὐνοώντας τήν καλύτερη ὀργάνωση καί τήν ἀποτελεσματικότερη λειτουργία τῶν ὑπηρεσιῶν των. Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη τό στοιχεῖο αὐτό ἦτο κατά τήν γνώμη μας ἀπολύτως ἐπιτρεπτή ἡ ἐπιβολή ἀπό τό Συμβούλιο στά Κράτη μέλη τῆς ὑποχρεώσεως νά λάβουν τά ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε νά ἐπιτρέψουν τήν λειτουργία τοῦ συστήματος γιά τό ὁποῖο πρόκειται. Καί δέν εἶναι δυνατή ἡ σύγχυση παρομοίων μέτρων μέ τά μέτρα πού ἀφοροῦν τήν ἐναρμόνιση τῶν ἐθνικῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως — τομέα ἀσφαλῶς διαφορετικό καί πού ἀνταποκρίνεται σέ διαφορετικούς στόχους: ὁ σκοπός, ὁ ὁποῖος ἐπιδιώκεται ἐδῶ συνίσταται στήν καθιέρωση κάποιας ἀλληλουχίας στόν τομέα τῶν συντάξεων μεταξύ ἐθνικῶν καί κοινοτικῶν θέσεων, χωρίς νά παραβλάπτονται οἱ διαφορές, οἱ ὁποῖες ὑφίστανται μεταξύ τῶν συστημάτων κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῶν Κρατῶν μελῶν.

Ὅσον ἀφορᾶ τό ζήτημα σέ ποιούς ἀπευθύνεται ὁ κανονισμός ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων θεωρῶ ἐντελῶς ἀδύνατο νά ἀποκλεισθεῖ ὅτι ὁ κανονισμός αὐτός παραχωρεῖ δικαιώματα καί ἐπιβάλλει ὑποχρεώσεις σέ ὑποκείμενα ἄλλα ἐκτός τῶν Κοινοτήτων καί τῶν ὑπαλλήλων τους. Ἀκόμα καί ἄν εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ κανόνες τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως ἔχουν ὡς ἐπί τό πλεῖστον ἀποκλειστικό προορισμό τήν ρύθμιση τῆς θέσεως τῶν ὑπαλλήλων ἔναντι τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων τίποτα δέν ἐμποδίζει ὁρισμένοι κανόνες νά ἐπιβάλλουν ὑποχρεώσεις καί στά Κράτη μέλη. Ἐπί τοῦ τυπικοῦ πεδίου, ἀρκεῖ νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι ὁ κανονισμός πού θεσπίζει τό καθεστώς τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων εἶναι πράξη πού ἔχει γενική ἰσχύ ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 189 τῆς συνθήκης ΕΟΚ· καί ἄν ἀκόμα ἡ θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως προβλέπεται εἰδικῶς στό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης περί συγχωνεύσεως τῶν ἐκτελεστικῶν ὀργάνων αὐτό δέν σημαίνει ὅτι τό ἐν λόγω στοιχεῖο συνεπάγεται παρέκκλιση ἀπό τίς ἀρχές τοῦ ἄρθρου 189. Ἀντιθέτως, δύναται νά προβληθεῖ ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἀκριβῶς κατά τό μέτρο πού ἡ ἐξουσία, ἡ ὁποία προβλέπεται στό ἄρθρο 24 τῆς συνθήκης συγχωνεύσεως, ἠσκήθη γιά τήν θέσπιση κανονισμοῦ, ἡ γενική ἰσχύς τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως δέν δύναται νά ἀμφισβητηθεῖ. Κατά συνέπεια, εἶναι ἀνάλογα μέ τήν δομή του πού ὁ κάθε κανόνας ρυθμίζει ἀποκλειστικῶς τίς σχέσεις μεταξύ τῶν κοινοτήτων καί τῶν ὑπαλλήλων τους ἤ ἐπίσης ἐνδεχομένως τίς σχέσεις μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν καί τῶν Κοινοτήτων. Στήν πραγματικότητα, ἄλλωστε, τό ἄρθρο 11 παράγραφος 2 τοῦ παραρτήματος VIII δέν εἶναι ὁ μόνος κανόνας τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογή ἀπαιτεῖ τήν σύμπραξη τῶν Κρατῶν μελῶν. Δύναται νά γίνει ἐπίσης ἀναφορά, ὡς παράδειγμα, στό ἄρθρο 11 πού ἐπιβάλλει στόν

κοινοτικό ὑπάλληλο τήν ὑποχρέωση νά μή ζητεῖ οὔτε νά δέχεται ὁδηγίες ἀπό καμμία κυβέρνηση καί πού ἐπιβάλλει μέ αὐτό τόν τρόπο σιωπηρῶς στίς κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν μελῶν νά μή δίνουν ὁδηγίες σέ ὑπάλληλο τῶν Κοινοτήτων, ἤ στό ἄρθρο 83 παράγραφος 1 κατά τό ὁποῖο τά Κράτη μέλη ἐγγυῶνται συλλογικά τήν καταβολή τῶν παροχῶν πού προβλέπονται στό σύστημα συνταξιοδοτήσεως.

Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ πραγμάτωση τῶν σκοπῶν πού ἀναφέρονται στόν κανονισμό ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων ἐξαρτᾶται ἀπό τήν γενική ὑποχρέωση, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται στά Κράτη μέλη ἀπό τό ἄρθρο 5 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, δυνάμει τοῦ ὁποίου τά κράτη ὀφείλουν νά λαμβάνουν «κάθε γενικό ἤ εἰδικό μέτρο κατάλληλο νά ἐξασφαλίσει τήν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τήν παροῦσα συνθήκη ἤ προκύπτουν ἀπό πράξεις τῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος», καθώς καί νά διευκολύνουν τήν Κοινότητα στήν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς της. Ἄν ληφθεῖ εἰδικῶς ὑπ' ὄψη κάθε τί πού καλύπτεται ἀπό τόν ὅρο «ὑποχρεώσεις πού προκύπτουν ἀπό πράξεις τῶν ὀργάνων» καί τό καθῆκον διευκολύνσεως τῆς Κοινότητος στήν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς της καί ἡ δεύτερη ἀντίρρηση, κατά τήν ὁποία δέν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολή στά Κράτη μέλη ὑποχρεώσεων κατά πλάγιο ἤ ὑπονοούμενο τρόπο, δέν εὐσταθεῖ κατά τήν γνώμη μας. Ἐνώπιον κανόνος τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως, ὁ ὁποῖος ὑποχρεώνει ἀσφαλῶς τήν Κοινότητα (πού στήν προκειμένη περίπτωση τήν ὑποχρεώνει νά ἐπιτρέπει τήν ἄσκηση τῆς εὐχερείας ἐπιλογῆς, ἡ ὁποία δίδεται στούς κοινοτικούς ὑπαλλήλους ἀπό τό ἄρθρο 11 παράγραφος 2 τοῦ παραρτήματος VIII) καί πού δέν δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ χωρίς τήν σύμπραξη τῶν Κρατῶν μελῶν, τά τελευταῖα ὀφείλουν νά λάβουν τά ἀναγκαῖα μέτρα: εἶναι τό συμπέρασμα στό ὁποῖο ὁδηγεῖ ἡ ἀναφορά στό ἀνωτέρω ἄρθρο 5 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

3. Κατά συνέπεια, οἱ προκαταρκτικές ἐνστάσεις πού ἔχουν προβληθεῖ ἀπό τήν βελγική Κυβέρνηση δέν νομίζω ὅτι δύνανται νά εὐσταθήσουν. Δύναμαι ἑπομένως νά ἀσχοληθῶ μέ τά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τό κείμενο τοῦ ἀμφισβητουμένου κανόνος, εἰδικότερα δέ γιά νά ἐξετάσω ἄν ἐπιδέχεται τήν ἑρμηνεία τήν ὁποία τοῦ δίδει ὁ συνήγορος τῆς βελγικῆς Κυβερνήσεως, κατά τόν ὁποῖο ἡ ἐφαρμογή τοῦ μηχανισμοῦ μεταφορᾶς τῶν δικαιωμάτων ἐπί τῆς συντάξεως ἀρχαιότητος ἐξαρτᾶται ἀπό τήν προηγουμένη σύναψη συμφωνιῶν, τίς ὁποῖες κάθε Κράτος μέλος εἶναι ἐλεύθερο νά συνάψει ἤ ὄχι μέ τίς Κοινότητες.

Τό καθ' οὗ στηρίζει τήν ἑρμηνεία αὐτή ἐπί δηθεν παραλληλισμοῦ μεταξύ τῆς πρώτης καί τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ προαναφερθέντος ἄρθρου 11. Πράγματι, ὅσον ἀφορᾶ τήν περίπτωση τοῦ ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος ἀποχωρεῖ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῶν Κοινοτήτων γιά νά εἰσέλθει στήν ὑπηρεσία διοικήσεως ἤ ἑνός ἐθνικοῦ ἤ διεθνοῦς ὀργανισμοῦ, τό ἄρθρο 11 παράγραφος 1 προβλέπει ὅτι δικαιοῦται νά μεταφέρει στό ταμεῖο συντάξεως τῆς διοικήσεως αὐτῆς ἤ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ τό ἀσφαλιστικό στατιστικό ἰσοδύναμο τῶν δικαιωμάτων του ἐπί τῆς συντάξεως ἀρχαιότητος στήν Κοινότητα, ὑπό τόν ὅρο ἡ ἐν λόγω διοίκηση ἤ ὁ ἐν λόγω ὀργανισμός νά ἔχουν συνάψει συμφωνία μέ τίς Κοινότητες. Ἡ διάταξη τῆς παραγράφου 2, ἡ ὁποία ρυθμίζει τό ἀντίστροφο φαινόμενο δέν κάνει κανένα ὑπαινιγμό ὡς πρός τήν ἀνάγκη συμφωνίας αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἀλλά τό καθ' οὗ θεωρεῖ ὅτι ὑπονοεῖται ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως συμφωνίας λόγω τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν δύο καταστάσεων.

Εἰλικρινῶς, τό ἐπιχείρημα πού ἀρύεται ἀπό τήν ἐπί λέξει ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 11 μοῦ φαίνεται ἱκανότερο νά πείσει: ἄν τό ἄρθρο αὐτό ἀναφέρει τήν συμφωνία στήν πρώτη παράγραφο καί ὄχι στήν δευτέρα, αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ συμφωνία ἀποτελεῖ προϋπόθεση ἀποκλειστικῶς ὡς πρός τήν μεταφορά πού προβλέπεται στήν πρώτη παράγραφο. Ἄς ἐξετάσομε ὅμως τήν ἄποψη τοῦ παραλληλισμοῦ μεταξύ τῶν καταστάσεων πού ἀντιμετωπίζονται στίς δύο παραγράφους τοῦ ἄρθρου γιά τό ὁποῖο πρόκειται.

Στήν περίπτωση πού ρυθμίζεται ἀπό τήν παράγραφο 1 εἶναι λογικό οἱ Κοινότητες, πρίν δεχθοῦν τήν μεταφορά τῶν ἰδίων των κεφαλαίων στά ταμεῖα ἄλλου ὀργανισμοῦ προνοίας, νά ἔχουν τήν δυνατότητα νά συμφωνήσουν μέ τίς ἀρχές ἀπό τίς ὁποῖες ὁ ὀργανισμός αὐτός ἐξαρτᾶται, ἐπί τῶν ὅρων πού ἐπιτρέπουν νά γίνει ἐγκύρως μία μεταφορά πρός τόν τεθέντα σκοπό· καί εἶναι σκόπιμο οἱ ἀρχές αὐτές νά διατηρήσουν τήν ἐλευθερία ἐκτιμήσεως ἐφ' ὅσον ἡ συμφωνία δέν ἔχει πραγματοποιηθεῖ. Ἀντιθέτως, ἡ κατάσταση πού ἀντιμετωπίζεται στήν παράγραφο 2 εἶναι διάφορη: στήν περίπτωση αὐτή εἶναι οἱ Κοινότητες ἐκεῖνες, οἱ ὁποῖες καθορίζουν τά ἀποτελέσματα, μέσα στό πλαίσιο τοῦ ἰδίου τους συστήματος συνταξιοδοτήσεως, τῆς μεταφορᾶς τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων πού ἔχει ἀποκτήσει ὑπάλληλος σέ Κράτος μέλος. Ἐπί πλέον, ὅπως εἴδαμε, ἡ καθιέρωση ὑπέρ τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων τῆς εὐχερείας, ἡ ὁποία προβλέπεται στήν παράγραφο 2 ἀντιστοιχεῖ πρός ἴδιο συμφέρον τῶν Κοινοτήτων. Ὀρθῶς, ἐπομένως, δέν ἠθελήθη ἡ ἐξάρτηση τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγω διατάξεως ἀπό τήν ἐλευθέρα βούληση κάθε Κράτους μέλους.

Ἡ ἰδέα τοῦ παραλληλισμοῦ μεταξύ τῶν δύο παραγράφων τοῦ ἄρθρου 11 μοῦ φαίνεται συνεπῶς ὅτι ἀντιφάσκει πρός τήν ὕπαρξη χαρακτηριστικῶν στοιχείων διαφοροποιήσεως. Ἡ βελγική Κυβέρνηση εὑρίσκει ἐν τούτοις στήν διατύπωση τῆς παραγράφου 2 ἕνα ἄλλο σημεῖο πού εἶναι ὑπέρ τῆς ἀπόψεώς της καί αὐτό εἶναι τό γεγονός ὅτι οἱ διοικήσεις, οἱ ἐθνικοί ὀργανισμοί καί οἱ ἐπιχειρήσεις ἀναφέρονται πλησίον τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν σέ κοινή διατύπωση πού χρησιμεύει νά ὑποδεικνύει τόν προηγούμενο ἐργοδότη τοῦ κοινοτικοῦ ὑπαλλήλου. Στίς σχέσεις μεταξύ τῶν Κοινοτήτων καί τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν ἡ ἐφαρμογή τοῦ συστήματος μεταφορᾶς τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων προϋποθέτει ἀναγκαστικῶς τήν ὕπαρξη συμφωνίας: τό καθ' οὗ ἀρύεται ἀπό αὐτό τό ἐπιχείρημα γιά νά ὑποστηρίξει ὅτι ὁ κανόνας ἀπαιτεῖ σιωπηρῶς συμφωνία καί ὅταν ὁ προηγούμενος ἐργοδότης ἦταν ἡ διοίκηση Κράτους μέλους ἤ ἐξαρτώμενος ἀπό τό Κράτος μέλος ὀργανισμός ἤ ἐπιχείρηση. Νομίζω ἐν τούτοις ὅτι δύναται νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως συμφωνίας μέ τούς διεθνεῖς ὀργανισμούς προκύπτει ἀπό τό γεγονός ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρός τά Κράτη μέλη, οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοί δέν ὑπόκεινται στούς κοινοτικούς κανόνες· καί εἶναι ἀκριβῶς αὐτή ἡ διαφορά καταστάσεως ἔναντι τῶν Κοινοτήτων — καί εἰδικότερα ἡ ὕπαρξη εἰς βάρος τῶν Κρατῶν μελῶν τῆς γενικῆς ὑποχρεώσεως πού ἀπορρέει ἀπό τό προαναφερθέν ἄρθρο 5 τῆς συνθήκης ΕΟΚ — ἡ ὁποία ἐξηγεῖ τίς διαφορές στίς σχέσεις πού δημιουργοῦνται μεταξύ τῶν Κοινοτήτων καί τῶν διεθνῶν ὀργανισμῶν, ἀφ' ἑνός, καί τῶν Κοινοτήτων καί τῶν Κρατῶν μελῶν, ἀφ' ἑτέρου, ἐν ὄψει τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 11 παράγραφος 2 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων.

4. Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς βελγικῆς Κυβερνήσεως προέβαλε ἐν τέλει τίς δυσχέρειες τεχνικῆς φύσεως, οἱ ὁποῖες ἐμποδίζουν κάθε μορφή μεταφορᾶς ἀπό βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα σέ σύστημα προνοίας, τό ὁποῖο δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν βελγική κυριαρχία, ὅπως εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ κοινοτικοῦ συστήματος, παρ' ὅλον ὅτι τρόποι μεταφορᾶς (ἤ τουλάχιστον λήψεως ὑπ' ὄψη, γιά τόν ὑπολογισμό τῆς συντάξεως, προγενεστέρως προσφερθεισῶν ὑπηρεσιῶν) ἔχουν ἀντιθέτως ρητῶς προβλεφθεῖ ἀπό τήν βελγική ρύθμιση στήν περίπτωση πού ὑπάλληλος τῆς βελγικῆς διοικήσεως μεταπηδᾶ σέ θέση στόν ἰδιωτικό τομέα. Ἀναπτύσσοντας τό ἐπιχείρημά του ὁ βέλγος ἀντιπρόσωπος ἀνεφέρθη μεταξύ ἄλλων στήν ἀδυναμία καθορισμοῦ, πρίν ἀπό τήν στιγμή τῆς ὁριστικῆς ἀποχωρήσεως, τῆς

ἀξίας τοῦ δικαιώματος πού ἀπεκτήθη ἀπό τόν ὑπάλληλο δεδομένου ὅτι τό βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα δέν βασίζεται ἐπί τῆς καταβολῆς ἀτομικῶν εἰσφορῶν καί λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη ἐπί πλέον τήν δυνατότητα νομοθετικῶν τροποποιήσεων πού ἐπιφέρουν τήν αὔξηση ἤ τήν μείωση τῶν δικαιωμάτων. Πάντως δέν μᾶς φαίνεται ὅτι ἡ κατάσταση αὐτή ἀποτελεῖ ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο γιά τήν ἐπιβολή τῆς ὑποχρεώσεως πού ἀπορρέει ἀπό τόν ἀμφισβητούμενο κανόνα καί τονίζω ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι κανένα Κράτος μέλος δέν δύναται νά προβάλει δυσχέρειες πού ὀφείλονται στό ἐσωτερικό του σύστημα γιά νά μή συμμορφωθεῖ πρός τούς κοινοτικούς κανόνες. Ὁ βέλγος νομοθέτης ἔχει τήν ὑποχρέωση νά ἐξεύρει τό μέσο πού θά ἐπιτρέψει τήν ἄσκηση τῆς εὐχερείας, ἡ ὁποία δίδεται ἀπό τήν ἐπίμαχη διάταξη στούς κοινοτικούς ὑπαλλήλους πού ἔχουν προηγουμένως ἀσκήσει καθήκοντα μέσα στό πλαίσιο βελγικοῦ συνταξιοδοτικοῦ συστήματος.

Ὅσον ἀφορᾶ τούς ἐνδοιασμούς πού ἐξέφρασε ἡ βελγική Κυβέρνηση θεωρῶ σκόπιμο νά ἐπαναλάβω ὅτι τό ἄρθρο 11 παράγραφος 2 ἀρκεῖται στήν ἐπιβολή συντονισμοῦ μεταξύ τῶν ἐθνικῶν συστημάτων προνοίας καί τοῦ κοινοτικοῦ συνταξιοδοτικοῦ συστήματος, κυρίως γιά νά ἀποτρέψει τήν ἀπώλεια ἀπό τούς ὑπαλλήλους τῶν Κοινοτήτων τῶν συνταξιοδοτικῶν δικαιωμάτων, τά ὁποῖα θά εἶχαν διατηρήσει ἐάν θά ἐξηκολούθουν νά ὑπηρετοῦν τό Κράτος μέλος τῆς καταγωγῆς τους. Παρ' ὅλον ὅτι ὁ κανόνας ἐξεταζόμενος καθ' ἑαυτόν εἶναι ἐφαρμοστέος καί στήν περίπτωση ὑπαλλήλου, ὁ ὁποῖος ἔχει ἤδη συμπληρώσει στό κράτος ἀπό τό ὁποῖο προέρχεται ἱκανό ἀριθμό ἐτῶν ὑπηρεσίας γιά νά δύναται νά διεκδικήσει δικαίωμα συντάξεως στό κράτος αὐτό, ἡ διάταξη ἀποκτᾶ πρακτική σημασία ἰδίως στήν περίπτωση κατά τήν ὁποία ὁ ὑπάλληλος δέν ἀπέκτησε ἀκόμα, κατά τήν στιγμή πού μεταπηδᾶ ἀπό τήν ἐθνική στήν κοινοτική θέση, ἀρχαιότητα πού νά ἐπαρκεῖ γιά τήν διεκδίκηση συντάξεως, ὥστε ἐάν δέν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψη ἀπό τό κοινοτικό συνταξιοδοτικό σύστημα τά προηγούμενα ἔτη ὑπηρεσίας, θά ἔχανε τό δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως.

Μιά τελευταία διευκρίνιση μᾶς φαίνεται ἀκόμη χρήσιμη. Τό ἄρθρο 11 παράγραφος 2 δέν προϋποθέτει τήν ὁμοιογένεια τῶν ἐθνικῶν συνταξιοδοτικῶν συστημάτων οὔτε σκοπό ἔχει νά τήν εἰσαγάγει· ἀντιθέτως δέν θίγει καθόλου τά συστήματα συντάξεως ἀρχαιότητος ἀρκεῖ νά ληφθοῦν σέ κάθε κράτος τά ἀναγκαῖα μέτρα πρός διασφάλιση ἀποτελεσματικῆς ἀσκήσεως τῆς εὐχερείας πού δίδεται στούς κοινοτικούς ὑπαλλήλους. Αὐτό σημαίνει ὅτι τά Κράτη μέλη διατηροῦν σημαντικό περιθώριο ἐκτιμήσεως ὅσον ἀφορᾶ τήν μορφή τῶν μέτρων, τά ὁποῖα δύνανται νά θεωρήσουν ὅτι συμβιβάζονται περισσότερο μέ τό σύστημά τους καί ταυτοχρόνως ἐπαρκοῦν γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ κανόνος τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως. Ἡ ἐπιλογή αὐτή καταλήγει στήν πρακτική νά βασίζεται ὁμοίως ἐπί διαβουλεύσεων καί συμφωνιῶν μέ τήν Ἐπιτροπή, ἀλλά παραμένει καλῶς καθιερωμένο ὅτι κανένα κράτος δέν εἶναι ἐλεύθερο νά ἀρνηθεῖ τήν συνδρομή του γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ προβλεπομένου μηχανισμοῦ μεταφορᾶς οὔτε νά ἰσχυρισθεῖ ὅτι ὁ μηχανισμός αὐτός παραλύεται ἀπό τήν δυσχέρεια ἐναρμονίσεώς του μέ τό ἐθνικό του σύστημα προνοίας.

5. Γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους θεωρῶ ὅτι πρέπει νά γίνει δεκτή ἡ προσφυγή, τήν ὁποία ἤσκησε ἡ Ἐπιτροπή κατά τοῦ Βασιλείου τοῦ Βελγίου μέ δικόγραφο τῆς 9ης Ἰουνίου 1980. Προτείνω, ἑπομένως, ἐν συμπεράσματι πρός τό Δικα-

στήριο νά κρίνει ὅτι τό κράτος αὐτό, μέ τήν ἄρνησή του νά θεσπίσει τίς ἀναγκαῖες ἐθνικές διατάξεις γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 11 παράγραφος 2 τοῦ παραρτήματος VIII τοῦ κανονισμοῦ ὑπηρεσιακῆς καταστάσεως τῶν ὑπαλλήλων τῶν Κοινοτήτων, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού τοῦ ἐπιβάλλονται δυνάμει τοῦ κανόνος αὐτοῦ, καθώς καί τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Τό καθ' οὗ πρέπει, κατά συνέπεια, νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.